

The background of the entire page is a light gray map of Finland. Various regions and islands are outlined in thin lines of different colors: dark blue, orange, yellow, and dark green. The outlines are irregular and follow the natural shape of the landmasses.

TTT 2008

tapamme_tehdä_töitä

MAANMITTAUSLAITOS – TIETOA MAASTA

Sisällysluettelo

Tapamme tehdä töitä	1
Pääjohtajan katsaus	2
Maanmittauslaitos on asiakkaita varten	4
Rekisterit ja tietokannat huippuvireessä	6
Uusi teknologia palveluksessa	8
Paikkatietoportaali läpivalaisee kansalliset paikkatiedot	10
Verkkopalveluita ohjaa muutos ja asiakaslähtöisyys	12
Hyvät käytännöt pitävät hyvällä tiellä	14
Maanmittarin hiilijalanjälki pienenee	16
Onnistumisemme on osaamisen varassa	18
Nykypäivä ja historia kättelevät päivittäin	20

Vuosikertomuksen tekijät

Haastattelut: Riikka Kivekäs Kehittämiskeskus, Arvo Kokkonen Keskushallinto, Erkki Moilanen Kainuun-Koillismaan maanmittaustoimisto, Risto Nuuros Keskushallinto, Jukka Römppäinen Pohjois-Pohjanmaan maanmittaustoimisto, Hannu Rönty Pirkanmaan-Satakunnan maanmittaustoimisto, Antti Saarikoski Kehittämiskeskus, Niko Saatsi Arkistokeskus ja Pirkko Yliselä Keskushallinto.

Kirjoittajat: Annika Nissinen, Mikko Laine, Mervi Laitinen ja Pirkko Yliselä Maanmittauslaitoksen viestintä, Tiina Jäppinen Mediakonttori, Sari Putkonen Viestintä Skriivaus ja Jussi Tossavainen.

Pääjohtajan kuva: Metla/Erkki Oksanen

Ulkoasu: Virpi Lönnström Myyntipalvelut

Tapamme tehdä töitä

"Maanmittaustoimitusten tekemisessä olemme taatusti tämän maan parhaita", iloitsee Marjukka Heikkinen Maanmittauslaitoksen esittelyvideolla jo toistakymmentä vuotta sitten. Tässä vuosikertomuksessa kerromme siitä, missä olemme erityisen hyviä. Hyviä olemme varmasti kaikessa mitä teemme, ja tämän maan parhaita monissa muissakin asioissa kuin mitä tähän vuosikertomukseen mahtuu.

Vuosikertomuksen teemana on tällä kertaa tapamme tehdä töitä. Kertomuksen kuvituksena on visualisoitua Maastotietokannan aineistoa. Maanmittauslaitoksen TTT2008:n kymmenen tarinaa kertovat osaamisestamme. Tarinoista kuuluvat Maanmittauslaitoksen arvot ja perusviestit: asiakas on meille tärkeä, työ on hallinnassa ja talous on kunnossa. Taitajien työpaikkana tunnetun talon henkilöstö voi hyvin. Luotettava ja puolueeton Maanmittauslaitos rakentaa ja ylläpitää yhteiskuntaa ja sen merkittäviä tietovarastoja Kiinteistörekisteriä ja Maastotietokantaa.

Maanmittauslaitoksen projektiosaaminen on saanut osakseen huomiota ja kiitosta. Viime vuonna aloitettiin valmistautuminen kiinteistöjen kirjaamisasioiden siirtoon käräjäoikeuksista Maanmittauslaitokseen. Iso projekti kattaa henkilöstön siirtymiseen liittyvät toimenpiteet, toimitilat, koulutuksen, tietohallinnon, uuden prosessin käyttöönoton, talouden ja viestinnän.

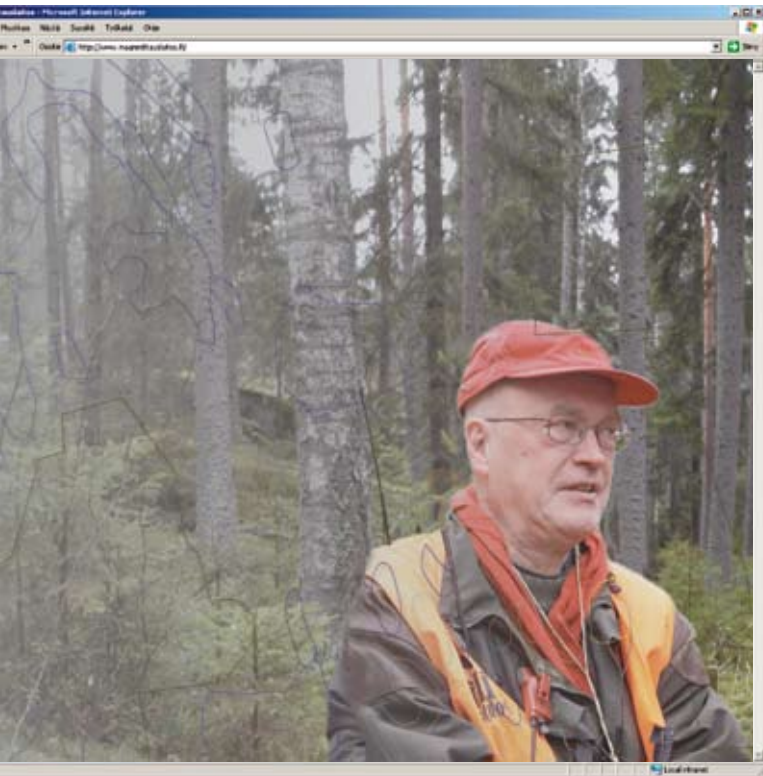
Kiinteistöjen kirjaamisasioiden projektissa tehdään työtä kaikkiaan lähes sadan henkilön voimin. Maanmittauslaitoksen oman väen lisäksi työssä on mukana edustajia käräjäoikeuksista ja oikeushallinnosta. Yksi projektin isoista haasteista on saada siirto sujumaan niin, että sekä uudet että vanhat työntekijät voivat aloittaa työnsä vuoden 2010 alussa luottavaisina.

Vuosi 2008 oli maanmittauksen juhluvuosi. Silloin tuli kuluneeksi 375 vuotta maanmittaustoiminnan aloittamisesta Suomessa. Oli yhtä juhlaa viettää merkkipäivää eri puolilla Suomea maanmittaustoimistojen tilaisuuksissa ja juhluvuoden näyttelyissä. Vuoden merkkitapaus oli Maan mitan, maanmittauksen historiateoksen, valmistuminen. Juhluvuoden kunniaksi on tuotettu myös oma verkkosivusto Karttakäärö.fi.

Maanmittauslaitoksessa oli vuonna 2008 töissä 1818 henkilöä 35 paikkakunnalla 13 maanmittaustoimistossa ja seitsemässä yksikössä. Asiakkailta tulevan rahan osuus oli hieman yli 50 prosenttia käytössä olevista laitoksen varoista. Vastaavasti valtion budjetista toimintaa rahoitetaan vajaalla 50 prosentilla. Kun ollaan tarkkoja ja pidetään talous kunnossa, jää taskun pohjalle vielä euroja mahdollisten pahojenkin päivien varalle.

Tapamme tehdä töitä kertoo Maanmittauslaitoksen monella tavalla rikkaasta vuodesta 2008.

Pääjohtajan katsaus

Vuosi 2008 oli Maanmittauslaitoksen kannalta onnistunut. Lähes kaikki tulostavoitteet saavutettiin. Tulospalkkion sai 18 yksikköä 20:sta. Tähän myötävaikutti tietohallinnon onnistuminen järjestelmien käytettävyyden turvaamisessa, mikä on välttämätön edellytys häiriöttömälle toiminnalle ja tuotannolle. Myös Smallworld-ohjelmiston version vaihto onnistui ongelmitta. Tietohallintoon liittyvä riskienhallintapolitiikka vahvistettiin ja riskienhallintaa vietiin muutoinkin eteenpäin. Maanmittauslaitos on toinen valtion viranomainen, jolle Arkistolaitos myönsi luvan pysyvästi säilytettävien toimitusasiakirjojen ja Kiinteistörekisteriä koskevien hallinnollisten päätösten sähköiseen arkistointiin vuoden 2009 alusta lukien.

Maastotietotuotannon tulostavoitteet saavutettiin ja vähän ylitettiin. Maastotietokannan ajantasaisuus oli tavoitetta parempaa eli laatu ylitti odotukset.

Kansalaisen Karttapaikan uuden version käyttöönotto laajensi rasterikarttojen mittakaavoja aina 1:2000 saakka ja ilmakuvien liittäminen Kansalaisen Karttapaikan tausta-aineistoksi oli menestys. Uuden laserkeilaukseen perustuvan korkeusmallin tekeminen alkoi. Hankkeen yhteistyöverkosto on laaja ja asiakkaiden reaktiot olivat hyvin positiivisia.

Toimitustuotannossa tilauskantaa onnistuttiin pienentämään. Erityisesti kannattaa mainita, että Pirkanmaan-Satakunnan maanmittaustoimisto alitti kuuden kuukauden läpimenoajan lohkomisissa, mikä on erinomainen saavutus suuren tilauskannan omaavalta maanmittaustoimistolta. Kuntaliitosten aiheuttamat muutokset hoidettiin erityisen hyvin maanmittaustoimistojen ja Kehittämiskeskuksen yhteistyönä, vaikka liitosten lukumäärä oli itsenäisyyden ajan suurin. Kiinteistörekisterin perusparannustyönä tehtävien yhteisten alueiden osakkuusluetteloiden laatiminen ja vahvistaminen eteni suunnitelmien mukaan samoin kuin yksityisteiden sijaintitietojen tallennus Kiinteistörekisteriin.

Maanmittauslaitoksessa edistettiin koko laitoksen kattavan yhtenäisen ja joustavan työaikamallin käyttöönottoa työaikapankkikokeilun avulla. Tavoitteena on työn tarkoituksenmukainen järjestäminen työtehtävien vaatimuksiin perustuen, tuottavuuden lisääminen sekä työntekijöiden henkilökohtaisten tarpei-

den huomioon ottaminen. Työaikapankki ja toimikorttien käyttöönotto edistävät omalta osaltaan liikkuvan työn käyttöönottoa laitoksessa.

Vuoden tärkein hanke, jossa on onnistuttu, on KIRSI-projektin, eli lainhuudatusten ja kiinnitysten siirtäminen käräjäoikeuksista maanmittaustoimistoihin, suunnitelmien mukainen eteneminen. Kyseessä on poikkeuksellisen suuri hanke, vaikka sitä verrattaisiin muihin vireillä oleviin hallinnon kehittämishankkeisiin, joissa siirrellään olemassa olevia organisaatioyksiköjä tehtävineen toisiin organisaatiokokonaisuuksiin. Kirjaamisasioiden siirrossa käräjäoikeuksista irrotetaan yksi tehtäväryhmä ja liitetään niitä suorittavine henkilöstöineen maanmittaustoimistoihin, mikä on kertaluokkaa vaativampi tehtävä kuin pelkkä organisaatorinen laatikkoleikki.

Vuonna 2008 oli kulunut 375 vuotta maanmittauksen alkamisesta Suomessa. Juhlistimme 375-vuotista rajapyykkiä erilaisilla tilaisuuksilla, Karttakäärö.fi -verkkosivustolla, Maan mitta -historiateoksella ja pitämällä koko vuoden näyttävästi esillä lähes 400-vuotista kunniakasta menneisyyttämme. Maanmittauslaitoksen henkilöstö voi olla ylpeä kulkiessaan entisaikojen maanmittarien jalanjäljissä.

Meillä on hyvät lähtökohdat osallistua Laatukeskuksen järjestämään vuoden 2009 Lautupalkintokilpailuun tähtäimenä kilpailun voitto. "Maanmittauslaitoksen arvostus on kova tässä yhteiskunnassa",

kuten Aaro Mikkola toteaa laitosta esittelevän DVD-levyn lopuksi. Pitäkäämme se sellaisena.

Maanmittauslaitos on vuonna 2008 onnistunut hyvin keskeisissä tehtävissään ja on kyennyt palvelemaan laajaa asiakaskuntaansa sillä korkealla tasolla, jota asiakastyytyväisyystutkimukset osoittavat. Siitä kiitos jokaiselle Maanmittauslaitoksen palveluksessa olevalle henkilölle. Yhteistyömme isäntäministeriömme, maa- ja metsätalousministeriön kanssa on sujunut perinteiseen tapaan hyvin ja rakentavasti. Nämä molemmat asiat takaavat meille olemassaolon oikeutuksen myös tulevaisuudessa.

Jarmo Ratia

Maanmittauslaitos on asiakkaita varten

Nykyään puhutaan paljon asiakaslähtöisyydestä ja siitä työn tärkeimpänä tavoitteena. Maanmittauslaitoksessa asiakaslähtöisyys nähdään ennen muuta puolueettomuutena ja luotettavien palvelujen tuottamisena. Tähän kuuluu myös se, että palveluja kehitetään ja parannetaan jatkuvasti.

lohkomisessa saavutettiin vuonna 2008 tavoitteeksi asetettu alle kuuden kuukauden kesto aika. Kesto aika lasketaan toimituksen tilausajankohdasta toimituksen loppuunsaattamiseen kuluneesta ajasta.

Asiantuntevaa ja joustavaa palvelua

Asiakaslähtöisyys on Maanmittauslaitoksessa oikeastaan itsestään selvyyttä, koska työtä on aina tehty asiakkaille. Asiakkuus halutaan nähdä laajasti: asiakkaita ovat lohkomista tarvitsevien kesämökin rakentajien lisäksi viranomaiset ja kaikki muutkin aineistojen käyttäjät ja tarvitsijat.

Yksityisasiakasta palveltaessa korostuu asiakaspalvelijoiden ja toimitusinsinöörin ammattitaito ja hyvät sosiaaliset taidot. Keskinäinen luottamus asiakkaan ja toimitusinsinöörin välille syntyy molemminpuolisesta kunnioituksesta.

Viime vuonna koekäytettiin liikkuvan työn sovelluksia ja kokemusten pohjalta työ etenee tulevina vuosina. Liikkuvaa työtä sovellettaessa konttori kulkee toimitusta tekevien mukana ja tietokoneella saa maastossakin verkkoyhteyden tarvittaviin tietokantoihin ja ohjelmiin. Kun toimitusinsinööri on tehnyt esimerkiksi lohkomisen maastotyöt ja toimituskokous on pidetty, hän voi nykyään jo periaatteessa tehdä toimitusasiakirjatkin valmiiksi paikan päällä. Näin toimituksen kulku nopeutuu ja se voidaan tarvittaessa rekisteröidä entistä nopeammin.

Muun muassa kunnat tekevät jatkuvasti yhteistyötä maanmittaustoimistojen kanssa ja ovat samalla asiakkaita. Pirkanmaan-Satakunnan maanmittaustoimistossa on käytössä uudenlainen kuntavastuujärjestelmä. Käytännössä se

Asiakaslähtöisyys – mitä se tarkoittaa? Kysyttäessä tätä Maanmittauslaitoksen Pirkanmaan-Satakunnan maanmittaustoimiston perustoimituspäällikkö Hannu Röntyltä, hän korostaa asiakaspalvelun ripeyttä, tietojen ajantasaisuutta ja sen myötä tietojen oikeellisuutta.

Asiakaslähtöisyyttä on myös se, että kiinteistön ostaminen on tehty helpoksi sekä suomalaisille että ulkomaalaisille. Meillä rekisterit ovat hyvässä kunnossa, tarvittavat kiinteistöä ja sen sijaintia koskevat tiedot löytyvät ja tietoihin voi luottaa. Maanmittauslaitoksen rekisteritiedot ovat kaikkien saatavilla, ja laitos huolehtii tietojen ajantasaisuudesta ja oikeellisuudesta.

Paitsi rekisterien tarkkuus, asiakkaan kannalta on tärkeää myös niiden ajantasaisuus sekä tietenkin toimituksen kesto. Pirkanmaan-Satakunnan maanmittaustoimistossa tilanne on erittäin hyvä, sillä

tarkoittaa sitä, että kullekin kunnalle on toimistossa nimetty vastaava toimitusinsinööri. Vastuuhenkilö tietää ja tuntee kunnan asiat ja yhteistyölle saadaan jatkuvuutta. Kunta voi asiakkaana olla varma, että asioi henkilön kanssa, joka tietää ja tuntee heidän tarpeensa.

Asiakaslähtöisyys on itsestäänselvyys.

Palveluita kehitetään asiakas huomioiden

Viime vuoden suuri ponnistus oli pöytäkirjan tekovälineen ja toimitusasiakirjojen uudistus. Uudistuksessa selkeytettiin pöytäkirjat ja yhdenmukaistettiin pöytäkirjamalli kautta maan. Myös toimituskartta on uudistunut asiakasystävällisempään suuntaan. Entisen mustavalkoisen kartan sijaan mukana ovat nyt värit, jolloin kohde korostuu kartalla aiempaa paljon paremmin. Lisänä on myös entistä selkeämpi toimenpideselitelmä, jossa toimituksen tiedot on koottu taulukoksi.

Arkistolaitos myönsi Maanmittauslaitokselle viime vuonna luvan maanmittaustoimituksissa ja Kiinteistörekisterin ylläpidossa syntyvien pysyvästi säilytettävien asiakirjojen ja karttojen sähköiseen arkistointiin. Tämä historiallinen lupa mahdollistaa suoran sähköisen arkistoinnin ja antaa toimitusinsinööreille laajat mahdollisuudet huolehtia koko prosessista itsenäisesti, yhden miehen periaatteella. Pöytäkirjat lukitaan sähköisellä allekirjoituksella ja tiedot rekisteröityvät saman tien. Suoran sähköisen arkistoinnin avulla asiakkaat voivat saada käyt-

töönsä asiakirjat ja kartat entistä nopeammin mistä päin maata tahansa.

Maanmittauslaitos kehittää jatkuvasti palvelujaan ja seuraava haaste onkin sähköisen asiointin kehittäminen. Viime vuonna Maanmittauslaitoksessa tehtiin laaja selvitys, jossa kartoitettiin mahdollisuuksia rakentaa sähköinen asiointipalvelu. Tavoitteena on, että tulevaisuudessa toimitusasiakkailla on asiointipalvelu verkossa ja asiakkaat saavat entistä enemmän palveluita verkosta.

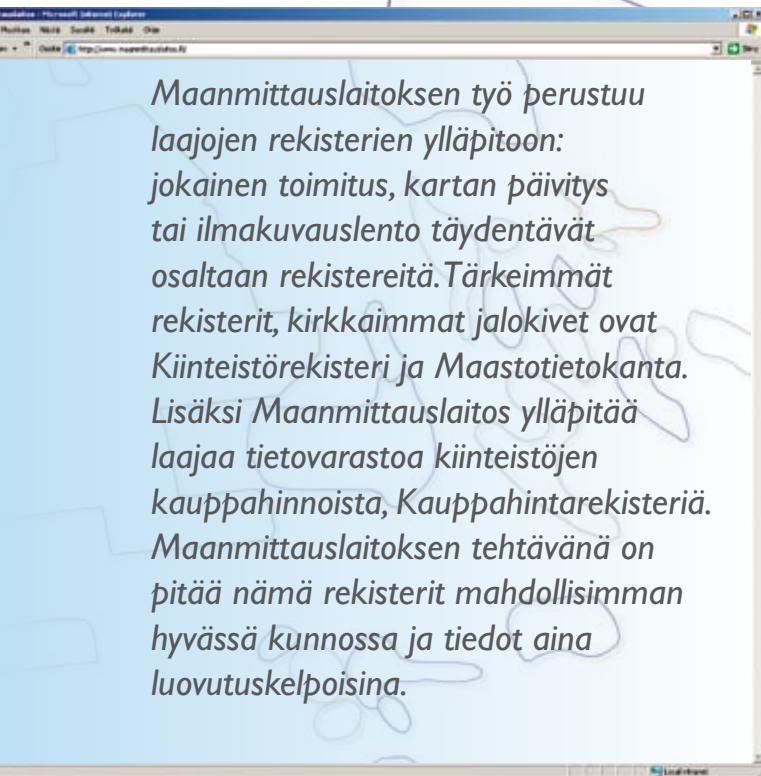
Asiakaslähtöisyys keskiössä

Viime vuonna Maanmittauslaitoksessa asetettiin projekti selvittämään tilusjärjestelyjen asiakaslähtöisyyttä. Asiakas on jo nyt toimituksen tärkein henkilö, mutta häntä halutaan palvella vieläkin paremmin ja vastata asiakkaan tarpeisiin tehokkaammin. Asiakaslähtöisyyden peruskäsitteitä on määritelty erilaisin kyselyin ja selvitetty asiakkaiden kohtaamiseen liittyviä toimintatapoja tilusjärjestelyjen tekijöitä haastatteleamalla.

Asiakas on ykkönen.

Asiakas on Maanmittauslaitokselle numero yksi. Jatkossa esimerkiksi yhteinäistetään viestintätapoja ja kanavia, päivitetään laitostasoista ohjeistusta ja oheismateriaalia. Asiakaslähtöisyyttä kehitetään jatkuvasti Asiakas on tyytyväinen -perusarvomme mukaisesti.

Rekisterit ja tietokannat huippuvireessä

Maanmittauslaitoksen työ perustuu laajojen rekisterien ylläpitoon: jokainen toimitus, kartan päivitys tai ilmakuvauslento täydentävät osaltaan rekistereitä. Tärkeimmät rekisterit, kirkkaimmat jalokivet ovat Kiinteistörekisteri ja Maastotietokanta. Lisäksi Maanmittauslaitos ylläpitää laajaa tietovarastoa kiinteistöjen kauppahinnoista, Kauppahintarekisteriä. Maanmittauslaitoksen tehtävänä on pitää nämä rekisterit mahdollisimman hyvässä kunnossa ja tiedot aina luovutuskelpoisina.

Aineistojen täydentäminen ja rekisterien kehittäminen jatkuvat vuodesta toiseen. Katsoessaan taaksepäin vuoteen 2008 ylijohtaja Arvo Kokkonen nostaa kolme saavutusta ylitse muiden: onnistunut kuntaliitosten rekisteröinti, kyky tarttua uuteen teknologiaan ja toimiva yhteistyö.

Tuhansia kiinteistötunnuksia käsittelyssä

Maanmittauslaitos hallinnoi ja kehittää Kiinteistötietojärjestelmän. Kiinteistörekisteriosaa. Kiinteistörekisteriin tallennetaan omalla tunnuksellaan tiedot kaikista kiinteistöistä ja määräaloista. Kiinteistötunnuksen takaa löytyy muun muassa kiinteistön perustiedot kuten nimi ja pinta-ala, tieto erilaisista oikeuksista, osuuksista ja rasitteista sekä tietoja muista kiinteistöä koskevista päätöksistä. Kiinteistörekisteri kuuluu yhteiskunnan

perusrekistereihin, ja on näin osa sujuvaa ja luotettavaa tiedonvaihtoa.

Viime vuoden valtava ponnistus oli historiallisen suuri kiinteistöjen rekisteröinti kuntaliitosten yhteydessä. Urakassa onnistuttiin erinomaisesti. Kiitos tästä kuuluu lukuisille Maanmittauslaitoksen työntekijöille. Kaikkiaan kiinteistötunnuksen muutos tehtiin 669 092 kohteeseen, jotta jokaiselle kuntaliitoskuntien alueella olevalle kiinteistölle saatiin yksilöity tunnus. Vaikka lähes kolmannes kiinteistörekisterin yksiköistä käytiin läpi, kaikki oli valmista vuodenvaihteeseen mennessä. Asiakkaille suuri työ näkyi vain lyhyinä etukäteen ilmoitettuina rekisteröintikatkoksin. Toimitustyö ja tietojen rekisteröinti hoidettiin tämän valtavan kiinteistötunnusten rekisteröinnin ohella normaalisti. Myös Kiinteistörekisterin perusparannustyö eteni sovitusti.

Kehittämistyö on osa laajojen rekisterin ylläpitoa ja jatkuu vuodenvaihteista piittaamatta. Maanmittauslaitos haluaa tarjota tänään ja huomenna laadukasta tietoa ja hyviä palveluja. Yksi ajankohtainen kysymys on, miten nyt ammattilaisten käyttöön vakiintunut Kiinteistörekisteri saataisiin yhtä helposti tavallisen kansalaisen saataville. Myös kauppahinnat, joita ammattilaiset voivat hakea Ammattilaisen Karttapaikalta, voisivat olla kansalaisten käytössä esimerkiksi kiinteistön ostoa suunniteltaessa ja hintata-soa pohdittaessa.

Maastotietokannan tiedot tarkentuvat

Maastotietokannan ylläpidossa on tapahtunut suuri muutos: kaikki alueet on tallennettu Maastotietokantaan ja on

siirrytty ajantasaistamisen aikaan. Maastotietokanta on kaikkien karttatuotteiden kivijalka. Uusin tieto löytyy karttatuosteista sekä verkosta Karttapaikalta.

Maastotietokanta ja sen pohjalta rakennetut tuotteet ovat myös paikkatietoaineiston vakaa perusta. Erilaiset paikkatiedon sovellukset ovat nykyään yhä useamman kansalaisen arkikäytössä. Digitaalisten tietojen yhteiskäyttö asettaa maastotiedolle myös entistä kovempia vaatimuksia tarkkuudessa.

Kiinteistöjen rekisteröinti kuntaliitosten yhteydessä onnistui erinomaisesti.

Viime vuonna Maanmittauslaitoksessa aloitettiin laserkeilaus, jonka avulla voidaan tuottaa maastosta tarkkaa digitaalista tietoa. Alussa keilausten painopistealueina ovat tulvaherkät alueet, joilta laaditaan EU:n tulvadirektiivin mukaisia tulvakarttoja. Vähitellen materiaali laajenee vuosien aikana koko maan kattavaksi. Laserkeilausteknologia on saatettu lyhyessä ajassa tieteestä käytäntöön ja Maanmittauslaitoksella on ollut kyky tarttua uuteen teknologiaan nopeasti. Organisaation kehityshalu ja laaja-alainen osaaminen ovat mahdollistaneet tämän.

Laserkeilausaineistosta laaditaan valtakunnallinen korkeusmalli. Digitaalinen Maastotietokanta oli aikoinaan valtava harppaus ja lisäsi tietojen tarkkuutta. Nyt käynnistynyt laserkeilaus mahdollistaa uuden tiikerinloikan seuraavalle tuottavuustasolle. Monessa paikassa mietitään, mitä kaikkea uudella korkealaatuisella tiedolla ja tarkoilla korkeusmalleilla voidaan tehdä.

Yhteistyö on onnistumisen perusta

Maanmittauslaitos on valmistellut jo viime vuoden yhteistyössä käräjäoikeuksien kanssa kiinteistöjen kirjaamisasioiden siirtoa Maanmittauslaitokseen. Valmis-televaa työtä on tehty konkreettisesti Kiinteistörekisterin osalta ja monessa muussa muodossa. Huolellinen valmistautuminen jatkuu vielä vuoden, ja ensi vuoden vaihteessa kaiken tulee olla valmista. Tämä projekti on osoittanut, kuinka tärkeää on toimia yhdessä ja kuinka merkityksellistä se on onnistumiselle.

Yhteistyö eri tahojen kanssa on myös osa Maanmittauslaitoksen perustyötä. Esimerkiksi Kiinteistörekisterin osalta Maanmittauslaitos tekee jatkuvaa yhteistyötä kuntien ja kaupunkien kanssa, jotka huolehtivat omalta osaltaan tietojen lisäämisestä Kiinteistörekisteriin. Laserkeilauksella tehtävä tulvakartoitus on puolestaan osa laajempaa kansallista ja yhteiseurooppalaista tulvasuojelun toteuttamista.

Maastotietokanta on karttatuotteiden kivijalka.

Yhteistyöllä syntyvät myös aineistomme: työtä tehdään toimivissa tiimeissä ja jokaisen Maanmittauslaitoksen työntekijän työpanos näkyy rekistereissämme. Näin taataan laadukas rekisteritieto kaikkien käyttöön.

Uusi teknologia palveluksessa

Maanmittauslaitoksessa uusi teknologia halutaan valjastaa nopeasti asiakkaiden ja työntekijöiden käyttöön. Viime vuonna kehitystyön kohteina olivat erityisesti paikkatietoportaali, digitaalinen ilmakuvauus, laserkeilaus ja GPS-järjestelmät. Uusi teknologia edellyttää Maanmittauslaitokselta vahvaa Internet-ohjelmoinnin osaamista, tietopalveluiden ymmärtämistä ja määrittelyä sekä vankkaa palveluajattelua. Näitä osa-alueita kehitetään jatkuvasti ja hyviä käytäntöjä vaalitaan.

Kartta- ja paikkatietoaineistojen käyttö on lisääntynyt nopeasti. Siihen ovat vaikuttaneet muun muassa uudet GPS-mittauksen sovellukset, karttapalveluiden yleistyminen, navigoinnin arkipäiväistyminen ja Inspire-direktiivin tuleminen. Kehittämiskeskuksen vastuualuepäällikkö Antti Saarikoski toteaa, että kun kehityspanokset on aiemmin suunnattu kiinteistörekistereiden ja tuotantoprosessien hiomiseen, nyt uutena asiana ovat olleet tietopalvelut ja paikkatietoinfrastruktuuri.

Tietopalvelua avoimen koodin teknologialla

Maanmittauslaitos vastaa kansallisen paikkatietoportaalin tietopalvelun teknisestä toteuttamisesta. Näihin kuuluvat esimerkiksi metatietopalvelut sekä karttojen katselu- ja latauspalvelut. Tietopalvelussa käytetään standardien mukai-

sia rajapintatekniikoita, joiden käytössä Maanmittauslaitos antaa teknistä tukea muille.

Kansallinen paikkatietopalvelu luodaan Inspire-direktiivin mukaisesti, mikä takaa aineistojen laadun ja tiedon aitouden. Portaaliin tuodaan erilaisia viranomaisaineistoja, kuten Maanmittauslaitoksen kiinteistötietoja, korkeusmalleja ja ortokuvia sekä tie- ja ympäristöhallinnon materiaaleja. Viranomaisten tuottamien aineistojen lisäksi verkkoon toivotaan kattavaa tietoa myös yritysten tuottamista paikkatietoaineistoista.

Tietopalvelu perustuu uusimpaan Open Source -teknologiaan. Ohjelmistojen lisäksi kyse on yhteisöistä, joissa avoimen lähdekoodin ohjelmistoja kehitetään ja koodia sekä tietotaitoa vaihdetaan puolin ja toisin. Tällainen kehitysympäristö on avoin ja dynaaminen, ja soveltuu erinomaisesti nopeasti kehittyvälle paikkatietoalalle. Samalla kansallisesta paikkatietoportaalista tulee elävä yhteisö. Open Source -ohjelmistot ovat myös ilmaisia, minkä toivotaan edistävän uusien kartta- ja paikkatietosovellusten syntymistä.

Huipputeknologia korkeusmallin tuotannossa

Maanmittauslaitos tuottaa Suomesta uuden hyvin tarkan korkeusmallin, jossa tarkkuus on muutamien senttien luok-

kaa. Työssä käytetään uusinta laserkeilaustekniikkaa ja tulevana kuvauskaute-
na myös digitaalista ilmakuvauuskameraa.
Uuden kuvaus- ja keilaustekniikan ke-
hittäminen ja käyttöönotto ovat olleet
yksi tärkeä panostusalue Maanmittaus-
laitoksessa.

**Laserkeilauksella
tuotetaan uusi hyvin
tarkka korkeusmalli.**

Maanmittauslaitos on ilmakuvauksen
edelläkävijä ja keilausprojekti on mittava
myös eurooppalaisittain. Tarkalle kor-
keustiedolle on suuri tarve ja laserkei-
lausmateriaalin uudet mahdollisuudet
kiinnostavat monia. Esimerkiksi puiden
latvusten korkeustiedoista voidaan arvi-
oida puuston kuutiomääriä.

Laserkeilausaineistosta saadaan maan-
pintaa esittävät koordinaatit. Keilauk-
sessa lentokoneeseen kiinnitetty laser
mittaa etäisyyttä koko ajan ja mate-
maattisella mallilla saadaan hyvin tarkka
maanpintaa kuvaava pisteaineisto. Tie-
tokone pystyy laskemaan ja mittaamaan
korkeuskäyrät suoraan aineistosta.

Maanmittauslaitos on vastannut laser-
keilausprosessin suunnittelusta ja hal-
linnasta. Se on vaatinut syvällistä asiaan
perehtymistä, jotta on ymmärretty, mistä
laserkeilauksen tarkkuus syntyy. Uuteen
teknologiaan on perehdytty tinkimät-
tömästi jokaista yksityiskohtaa myöten.
Laserkeilaukset aloitettiin viime vuon-
na ja vuoteen 2013 mennessä aiotaan
keilata ympäristöhallinnon määrittämät
tulvaherkät alueet. Koko maa pitäisi olla
keilattu viimeistään vuonna 2020.

Maanmittauslaitoksen tuottamat laaduk-
kaat ja tarkat ilmakuvat luovat vankan
perustan korkeusmallille ja karttamate-
riaalille. Laitoksen oma Ilmakuvakeskus
ja ilmakuvaustyö takaavat sen, että työt
voidaan tehdä parhaana ajankohtana ja
aineistot ovat suomalaisten hallinnassa.
Ilmakuvauksessa on valmisteltu digika-
meran käyttöönottoa tulevana kuvaus-
kautena. Uuden digikuvaustekniikan
etuna on, että alueesta otettu ilmakuva
saadaan välittömästi tuotantoon.

Tarkka GPS-mittaus vankka perusta

Kolmas suuri Maanmittauslaitoksen
panostus kohdistuu GPS-mittaukseen.
Tämä hyvin merkityksellinen työ on
monien vuosien tekninen ja työkuultuu-
ria muokkaava hanke. Tämän tyyppinen
kehitystyö on kuin perustusten vala-
mista rakennukseen ja hyvin tehtynä se
mahdollistaa erilaisten rakennelmien ka-
saamisen päälle.

**GPS-mittauksessa
korostuu laadullinen
näkökulma.**

GPS-mittauksessa korostuu etenkin
laadullinen näkökulma. GPS mittaa aina
absoluuttista tarkkuutta, kun muut mit-
tausmenetelmät toistavat helpommin
virheitä. GPS-mittausta käytetään jo nyt
laajasti Maanmittauslaitoksen maasto-
mittauksissa sekä maanmittaustoimituk-
sissa että kartanteossa. Tulevaisuudessa
edut halutaan yhä laajenevissa määrin
perustyon tueksi.

Paikkatietoportaali läpivalaisee kansalliset paikkatiedot

Kansallisen paikkatietoportaalin suunnittelu oli yksi viime vuoden merkittävimmistä projekteista Maanmittauslaitoksessa. Portaali on läpileikkaus paikkatietoaineistojen ja -palvelujen tarjonnasta Suomessa. Se myös kokoaa paikkatiedon käyttäjät ja tuottajat yhteen. Tarjolla on myös ajantasaista tietoa alan kehityksestä ja tapahtumista. Paikkatietoportaali on vahva esimerkki verkostoitumisen ja yhteistyön merkityksestä.

Paikkatietoportaali on näyteikkuna suomalaisiin paikkatietoaineistoihin ja -infrastruktuureihin. Euroopan eri maissa kehitellään parhaillaan vastaavia kansallisia paikkatietoportaaleja ja samaan aikaan rakennetaan yhteistä eurooppalaista yli rajojen ulottuvaa geoportaalia.

Paikkatietoportaali otetaan koekäyttöön keväällä 2009 ja tuotantoversio tulee käyttöön vuonna 2010. Silloin portaaliin on tarkoitus liittää Inspire-direktiivin mukainen metatietopalvelu ja Paikkatietolainaston toiminnallisuus. Koekäytön aikana tullaan hyödyntämään Geodeettisen laitoksen koordinaattien muutospalvelua.

Asiantuntija Riikka Kivekäs Kehittämiskeskuksesta kertoo, että portaali lisää tiedontuottajien välistä yhteistyötä. Hanke edellyttää sekä yhteensopivia aineistoja että hyvin toimivaa ja helposti käytettävää tekniikkaa.

Portaali keskittää paikkatiedonhankinnan ja opastaa

Portaali palvelee kaikkia kansalaisia. Käyttäjä saa aineistot yhdestä paikasta ja tiedontuottaja saa vuorostaan paikkatietoaineistoilleen hyvän esittely- ja jakelupaikan. Portaalissa kohtaavat niin paikkatiedoista kiinnostunut kansalainen kuin paikkatiedon ammattilainen.

Portaalin myötä Suomen paikkatiedon infrastruktuuri saadaan viritettyä entistä toimivammaksi. Euroopan unioni on tekemässä geoportaalia, josta käyttäjä voi katsella kaikkia eurooppalaisia paikkatietoportaaleja. Suomalaista paikkatietoportaalia valmisteltaessa otetaan huomioon myös tulevan geoportaalin asettamat vaateet.

Paikkatiedon lisäksi portaali on tiedotuskanava, josta voi lukea esimerkiksi alan uutisia ja ajankohtaisimmat Inspire-asiat. Vaikka portaali ei toimi kaupallisin perustein, yritykset voivat kertoa siellä omista paikkatietototeutuksistaan tiedottein. Pilottivaiheessa myös mitataan, miten kiinnostuneita käyttäjät ovat paikkatietojen selailusta.

Portaalin pilottivaihe myös ennakoii ja esittelee paikkatiedon katselupalvelun rajapintojen mahdollisuuksia. Käyttäjää opastetaan rajapintapalveluissa ja kerrotaan, miten niitä pystytään toteuttamaan. Tiedontuottajilta toivotaan, että heidän aineistonsa todella voitaisiin nähdä portaalien katselupalvelussa.

Kaikki tietotaidot otettu käyttöön

Maanmittauslaitos on oikea taho toteuttamaan portaalihanketta. Vankkaa kokemusta paikkatiedon sovelluksista on kertynyt muun muassa Kansalaisen ja Ammattilaisen Karttapaiikkoja tehtäessä. Laitos on ollut mukana myös erilaisissa eurooppalaisissa standardointiryhmissä ja valmistelemassa Inspire-direktiiviä. Näistä kaikista on etua myös portaalin toteutuksessa.

Portaali palvelee kaikkia kansalaisia.

Pilotti tarjoaa tekijöilleen monia haasteita. Yksi haasteista on rajapinnat, koska paikkatietoportaalien aineisto haetaan tiedontuottajien rajapinnoilta verkosta. Maanmittauslaitos ohjeistaa ja tukee tiedontuottajia rajapintojen luomisessa.

Toinen haaste on osaamisen kehittäminen, jotta oikeaa tietoa voidaan viedä eteenpäin muille yhteisöille ja tiedontuottajille. Motivaatio on korkealla, koska Maanmittauslaitoksessa osataan jo nyt nähdä kansallisen paikkatietoportaalien hyödyt.

Paikkatietoportaalien pilottihanketta on Maanmittauslaitoksessa ollut toteuttamassa kymmenkunta henkilöä. Laitos kuuluu paikkatietoalan verkostoon ja on ollut keskeisenä toimijana rakentamassa eurooppalaista paikkatietoyhteistyötä. Maanmittauslaitoksessa tehdään aina työtä koko yhteiskunnan hyväksi eikä pelkästään oman menestyksen takia.

Tulossa viranomaisten toteuttama palvelu

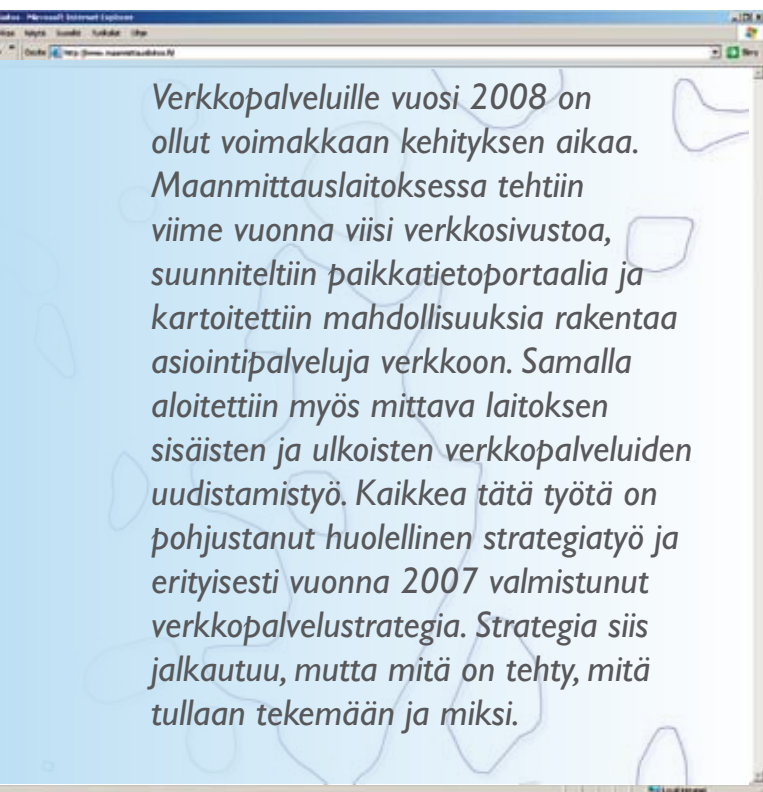
Pilottivaiheessa on tärkeintä saada kokemusta siitä, miten portaali toimii ja saada luoduksi tiedonkäyttäjien ja tiedontuottajien yhteisöt sekä kehittää niitä edelleen. Karttojen katselupalvelu tulee olemaan portaalin suosituin palvelu, ja hakupalvelun merkitys korostuu.

Internetissä jo olevista ilmaisista kartta- ja satelliittikuvapalveluista huolimatta kansallisen portaalin kehittämiseksi on vankat perusteet. Työn alla oleva portaali tulee olemaan Euroopan unionin direktiiviin pohjautuva viranomaisten toteuttama palvelu. Portaalia ei voi näin ollen suoraan verrata Internetissä jo toimiisiin palveluihin. Paikkatietoaineistot on toteutettu sovittujen sääntöjen mukaan. Käyttäjä esimerkiksi tietää aina, katseleeko hän viranomaisten, yrityksen vai kansalaisen tuottamaa aineistoa. Kansallisen karttaportaalien aineisto on ajantasaista.

Portaali lisää tiedontuottajien välistä yhteistyötä.

Maanmittauslaitos on valmis rakentamaan uutta. Yhteistyötä tarvitaan, jotta portaali, Paikkatietoikkuna, saa tuulta siipensä alle.

Verkkopalveluita ohjaa muutos ja asiakaslähtöisyys

Maanmittauslaitoksen kantavana ajatuksena on tarjota asiantuntevaa, asiakaslähtöistä palvelua. Jotta asiakaspalvelulle jäisi enemmän aikaa haastavien asioiden hoitamiseen, pyritään yksinkertaisia asiakaspalvelutoimintoja siirtämään verkkoon. Tällaisia ovat muun muassa lomakkeet, tietyt neuvontapalvelut ja tulevaisuudessa enenevässä määrin myös karttojen myynti.

"Verkkopalveluiden tulee tukea organisaatiota myös muutoksessa ja sellaisessa Maanmittauslaitoksen voi sanoa olevan", sanoo verkkotoimittaja Mikko Laine. Verkkoviestintä on ollut vuonna 2008 ennen kaikkea muutosviestintää. Kiinteistöjen kirjaamisasiat ja niitä käsittelevät ihmiset siirtyvät käräjäoikeuksista Maanmittauslaitokseen. Tämä muutos koskee niin meidän asiakkaitamme kuin nykyisiä ja uusia työntekijöitämme. Mittava projekti tarvitsee välineitä monitahoisten

asioiden hallintaan. Syitä siis riittää, mutta mitä on tehty.

Verkkopalveluja eri tarpeisiin

Kiinteistöjen kirjaamisasioita siirtämään on perustettu KIRSI-projekti. Projektin tueksi on rakennettu samaa nimeä kantava extranet-sivusto. Projektin suurin haaste on tiedonkulun esteiden raivaaminen ja tasapuolisuuden turvaaminen. Siksi suurimmat satsaukset on tehty henkilöstön ajan tasalla pitämisen turvaamiseksi. KIRSI-extranet on kaksisuuntainen, interaktiivinen kanava, jonka avulla siirtoprosessia voi seurata, antaa palautetta ja esittää kysymyksiä. Sivusto palvelee erityisesti sisäisen viestinnän tarpeita, mutta sidosryhmiä ja kansalaisia ei ole suinkaan unohdettu. Samalla on suunniteltu valmiiksi kirjaamisasiat.fi-sivusto, joka vastaa ulkoisen viestinnän tarpeisiin. Sivusto julkaistaan keväällä 2009.

EU-direktiivit tuovat omia vaatimuksiaan viranomaistoimintaan. Paikkatietoa koskeva Inspire-direktiivi ei tee tässä poikkeusta. Direktiivin pohjalta rakennetaan kansallinen paikkatietoportaali. Viime vuonna portaali suunniteltiin ja valittiin tekninen kumppani toteuttamaan suunnitelmat. Ensimmäisessä vaiheessa

palvelua pilotoidaan, mutta tavoitteena on paikkatietoa ja sen käyttöä edistävä pysyvä tunnettu palvelu.

Vuosi 2008 oli laitokselle juhluvuosi. Maanmittausta on harjoitettu Suomessa 375 vuotta, mikä näkyi myös verkkoviestinnässä. Karttakäärö-sivusto rullattiin auki keväällä ja samalla avattiin koko juhluvuosi. Karttakäärössä on laitoksen museon verkkonäyttely ja esitellään Wilhelm Struven johdolla maailmanperintöä. Sivusto esittelee myös maanmittauksen laajempaa yhteiskunnallista vaikuttavuutta ja roolia. Maanmittauksen nykytilaan johdattaa Karttakeppi-sivusto. Sivusto on suunnattu nuorille, joita houkuttaa alalle, jotta ammattitaitoisia työntekijöitä olisi saatavilla myös tulevaisuudessa.

Verkkopalvelut tukevat muutoksessa.

Uuden luomisen lisäksi halutaan tietysti jatkuvasti parantaa nykyisten laadukkaiden tietopalveluiden tasoa. Kansalaisen Karttapaikalla karttaikkunan kokoa kasvatettiin reilusti ja nyt siellä voi selailla karttojen lisäksi myös ilmakuvia. Kartta-aineiston ylläpitoprosesseja on kehitetty ja ne ovat entistä ajantasaisempia. Ammattilaisen Karttapaikkaan tehtiin myös lukuisia muutoksia ja parannuksia, joista suurin oli palvelun ulkoasun täydellinen uusiminen.

Informaatiokanavasta palveluksi

Jotta palveluita voidaan kehittää, tulee muutokset ja uudistukset suunnitella huolella. Viime vuonna tehtiin kaksi

suurta selvitystä verkkopalveluista. Toisessa suunniteltiin Maanmittauslaitoksen verkkosivustojen uudistamista ja toisessa kartoitettiin mahdollisuuksia ryhtyä rakentamaan asiointipalvelua maanmittaustoimitusasiakkaille. Kummatkin hankkeet ovat suuria ponnistuksia ja ne tulevat vaikuttamaan tulevaisuudessa monen työntekijän arkeen. Kun asiakkaiden palvelua verkossa parannetaan, pyritään huomioimaan myös työntekijät ja heidän tarpeensa.

Laadukkaiden tietopalveluiden tasoa parannetaan jatkuvasti.

Verkkopalvelut eivät ole Maanmittauslaitoksessa ainoastaan verkkoviestintää, vaan osa toimintaa. Monella asialla ja toiminnalla on ulottuvuus, joka ylettyy myös verkkoon. Verkkopalvelut ovat laitoksessa niin henkilökunnan kuin asiakkaankin työvälineitä, siksi niitä kehitetään jatkuvasti ja suunnitelmallisesti.

Tavoitteena on asiakkaita palveleva, muutoksessa elävä kokonaisuus, jonka asiakkaana on myös Maanmittauslaitoksen henkilökunta.

Hyvät käytännöt pitävät hyvällä tiellä

Maanmittauslaitos käyttää toiminnassaan työtä parhaiten tukevia käytäntöjä. Niiden mukaisesti asiat tehdään niin kuin ne kuuluu tehdä, työ tehdään hyvin, työtä tehtäessä ajatellaan asiakasta ja työstä kannetaan vastuu työn jokaisessa vaiheessa. Kivijalkoina toimivat prosessiorganisaatio, tiimimäinen toimintatapa ja huippuunsa kehitetty projektitoiminta.

"Työnteon mallilla, kuten organisaatiomuodolla, ei itsessään kokonaisuutta ajatellen ole merkitystä. Merkitystä on tavalla tehdä työtä. Nykyinen toimintamalli ohjaa ihmisiä tekemään työtä hyvillä tavoilla ja siten, että asiakas saa yhtenäisen, hyvän palvelun läpi organisaation", maanmittausneuvos Risto Nuuros toteaa Maanmittauslaitoksen hyvien käytäntöjen taustaa pohtiessaan.

Prosessiorganisaatiossa päätöksenteko on selkeää

Maanmittauslaitoksessa on toiminut prosessiorganisaatiossa lähes 10 vuotta. Prosessiorganisaatiolla on saatu yhtenäisyyttä laitoksen lukuisiin tietokantoihin ja tapoihin tehdä työtä. Se on osoittautunut myös erittäin hyväksi keinoksi hallita maanlaajuista organisaatiota. Ydin- ja tukiprosessit luotiin Pro Laatu -asiantuntijaryhmässä 1990-luvulla. Alkuvaiheessa

prosessiorganisaatiosta nousi kysymyksiä: Mitä tämä tarkoittaa, merkitseekö tämä minulle jotakin? Kun samanaikaisesti siirryttiin tiimimäiseen toimintatapaan, oli edessä pitkä oppimisen tie. Se tie kannatti kulkea, voidaan 10 vuoden kokemuksella todeta.

Ydinprosesseilla on omat ydinprosessitiiminsä ja ydinprosessin omistajansa. Näin jokaisella prosessilla on inhimilliset, laitostasoiset kasvot. Ydinprosessinomistajat ja -prosessitiimit ovat selkeä kanava yhteisten asioiden käsittelyyn. Kentällä toimivat alan ammattilaiset saavat ydinprosessilta tukea työhönsä: vastauksia kysymyksiin ja tulkintoja erikoisempien tilanteiden ratkaisemiseksi. Koko henkilöstö voi lukea intranetistä esimerkiksi Perustoimitustiimin muistioita ja muita asiakirjoja.

Tiimitoiminta on joustavuuden ponnistuslauta

Tiimitoiminta on luonnollinen tapa toimia. Se toi joustavuutta työnteokoon, ja vähensi yksilöriippuvaisuutta. Toiminta on tehokasta, kun tiimiläiset osaavat tehdä toistensa töitä. Myös yksilökohtaista työnohjausta tarvitaan entistä vähemmän.

Tiimitoimintaan panostetaan ja sitä kehitetään. Jokainen tiiminvetäjä koulutetaan tehtäväänsä. Tiimitoiminnan käsikirja uudistettiin vuonna 2008, ja tiimit saivat uusia tapoja kehittää ja mitata toimintaansa.

Useimpien töiden tekoon tarvitaan enemmän kuin yksi henkilö. Yhden henkilön sijaan tiimin kokonaisuus ja sen mukanaan tuoma tehokkuus ratkaisee onnistumisen.

Vuonna 2008 kokeiltiin liikkuvaa työtä, joka mahdollistaa toimituksen tiettyjen vaiheiden teon yksin. Työmalli haastaa tiimijäsenyyden, mutta ratkaisuna voi olla esimerkiksi virtuaalisten yhteyksien käyttö tiimin kesken.

misasioiden siirto, siirron onnistuminen turvataan parhaalla mahdollisella tavalla. Projektissa mukana olevat Maanmittauslaitoksen ulkopuolisetkin henkilöt ovat päässeet sisään huipputasoiseen projektikulttuuriin.

Prosessiorganisaatio on hyvä tapa hallita maanlaajuista organisaatiota.

Projektit ovat kehittämisen työkaluja

Maanmittauslaitos kehittää toimintaansa laitos- ja yksikötasoisissa projekteissa. Projektitoiminnan johtoryhmä on toiminut tuloksellisesti jo 10 vuotta harkiten projektien kiireellisyys- ja tärkeysasteita ja arvioiden projektien loppuraportteja.

Sana hyvästä tavasta toimia on kiirinyt Maanmittauslaitoksen ulkopuolelle, ja moni organisaatio on käynyt ottamassa oppia hyvin hoidetusta projektitoiminnasta.

Projekteja perustetaan, jotta se mitä tehdään, tulee tehtyä perusteellisesti. Projektit etenevät monen vaiheen kautta vaatimuskehitysprojektista käyttöönottoprojektiin. Loppuraporteista selviää, mitä saatiin aikaiseksi, mitä opittiin ja mitä olisi pitänyt tehdä toisin.

Maanmittauslaitoksessa on omasta takaa monia projekteja luotsannut projektipäälliköjoukko. Uusia projektipäälliköitä koulutetaan koko ajan projektien maailmaan.

Tämän hetken suurin projekti on kiinteistöjen kirjaamisasioiden siirtoprojekti. Projektoimalla kiinteistöjen kirja-

Nöyrä ylpeys on sallittua

Suomalaisessa yhteiskunnassa usein kielteiseksi koettu ylpeys on Maanmittauslaitoksessa sallittua. Saa olla ylpeä siitä, mitä tekee ja saa aikaiseksi. Siitäkin huolimatta, että Maanmittauslaitoksen työntekijät ovat usein kolmannen henkilön roolissa ja saavat kielteistä palautetta päätökseen tai toimintaan tyytymättömyiltä.

Maanmittauslaitos on onnistunut työssään erittäin hyvin. Siitä kertovat huikean hyvää palautetta toiminnasta välittävät asiakastyytyväisyyskyselyt, Taloustutkimuksen VIP-tutkimus ja henkilöstötutkimus. Myös sidosryhmiltä tulleet viestit ovat myönteisiä.

Hyväksi havaittuja toimintatapoja vaalitaan joka päivä.

Hyvä palaute ei ole kohteliaisuutta, vaan vilpittömyyttä, aitoa palautetta. Silti hyvään palautteeseen ei tuudittauduta vaan vaalitaan joka päivä hyväksi havaittuja tapoja toimia. Hyvä palaute velvoittaa ylläpitämään ja kehittämään työtapoja edelleen.

Henkilöstö osaa, tuntee osaavansa ja kehittyy. Tehdystä työstä ollaan nöyrästi ylpeitä - työstä, jota tehdään hyviksi havaittuja, parhaita käytäntöjä noudattaen.

Maanmittarin hiilijalanjälki pienenee

Valtion virastojen ja virkojen alueellistamisesta keskustellaan parhaillaan tiukasti. Maanmittauslaitos on jo ilman eri käskyjä ja asetuksia ollut alueellistettu ympäri Suomen. Maanmittaustoimistoja ja niiden toimipisteitä on Ahvenanmaalta aina Lappiin asti. Töitä on aina tehty siellä, missä työt ovat. Alueellisuus vaikuttaa omalta osaltaan maanmittarin hiilijalanjälkeen.

246 kilometriä. Kajaanin ja Kuusamon lisäksi Kainuun-Koillismaan maanmittaustoimistolla on työpiste Pudasjärvelä. Siellä työskentelee kaksi työntekijää, mutta asiakaspalvelu toimii Kajaanissa ja Kuusamossa. Pudasjärven yksikköä ylläpidetäänkin juuri aikaa, matkantekoa ja luonnon säästämistä ajatellen.

Virtuaalisuudella säästetään

Maanmittauslaitoksessa voidaan katsoa hiilijalanjälkeä melko hyvillä mielin. Toimitusinsinöörin hiilijalanjälkeä voidaan nimittäin monin keinoin pienentää. Niin on jo tehtykin, myös Kainuun-Koillismaan maanmittaustoimistossa. Esimerkiksi jo kolme vuotta sitten toimiston Kajaanin ja Kuusamon toimipisteissä otettiin käyttöön videoneuvotteluhuoneet kameroineen, mikrofoneineen ja tietokoneineen.

Johto näyttää esimerkkiä ja pitää kaikki johtotiimin palaverit videoneuvotteluna. Aikaa ja rahaa säästyy huomattavasti matkustamisen vähentyessä. Ja tietysti tulee huomioiduksi myös luontonäkökulma – hiilijalanjäljen pieneminen. Joinakin viikkoina kolmekin tiimiä saattaa pitää huoneessa etäpalaverinsa.

Matkustamisen ekologiaan ja talouteen on panostettu Kainuun-Koillismaan maanmittaustoimistossa huomattavasti jo vuosia. Pitkään on korostettu sitä, et-

Maanmittareiden ekologinen rasitus eli hiilijalanjälki on vielä aika suuri, vaikka sen pienentämiseksi tehdään jatkuvasti töitä. Tämä johtuu siitä, että matkat ja etäisyydet ovat Suomessa hyvin pitkiä. Työnsä puolesta maanmittarit ovat joutuneet ja joutuvat matkustamaan paljon omaa autoaan käyttäen. Julkisten liikennevälineiden käyttö ei tule kyseeseen, koska maata mitataan aina tiettömien taipaleiden päähän asti. Sinne saakka eivät linja-autojen reitit ja junarai- teet yllä. Ja lisäksi maanmittari kuljettaa aina mukanaan myös tilaa vievät työkalunsa ja konttorinsa.

Maanmittarin hiilijalanjäljen kokoa pohtii myös maanmittausjohtaja Erkki Moila- nen Kainuun-Koillismaan maanmittaus- toimistosta. Hänen toimistonsa alueella välimatkat ovat erityisen pitkät, maanmittaustoimistojen pisimpiä. Pelkästään kahden Kainuun-Koillismaan toimipistei- den eli Kajaanin ja Kuusamon välillä on

tä maastossa tehdään tehokkaasti töitä. Käytännössä tämä tarkoittaa työn, matkojen ja reittien järkevää suunnittelua etukäteen. Näin edestakaisin ajelu vähenee. Kun vielä samalla suunnalla tehdään samalla kertaa useampi maastotyö, hyöty on moninkertainen.

Videoneuvottelu on hiilijalanjäljen ystävä.

Työaikapankki tehostaa työntekoa

Maastotöiden tehostamiseen vaikuttaa myös Maanmittauslaitoksen työaikapankki. Työaikapankki antaa toimitusinsinööreille mahdollisuuden tehdä pitempiä jaksoja töitä maastossa. Turha edestakaisin matkustelu vähenee ja samalla maanmittarille kertyy tunteja pankkiin. Työ tehostuu, matkustelun aiheuttama ajanhukka vähenee ja mikä parasta – työntekijä voi päättää melko vapaasti omasta työajastaan. Hän voi tehdä vaikka pitempiä päiviä, mutta neljäpäiväistä viikkoa.

Virtuaalisuus ja sähköinen arkistointi ovat kasvussa.

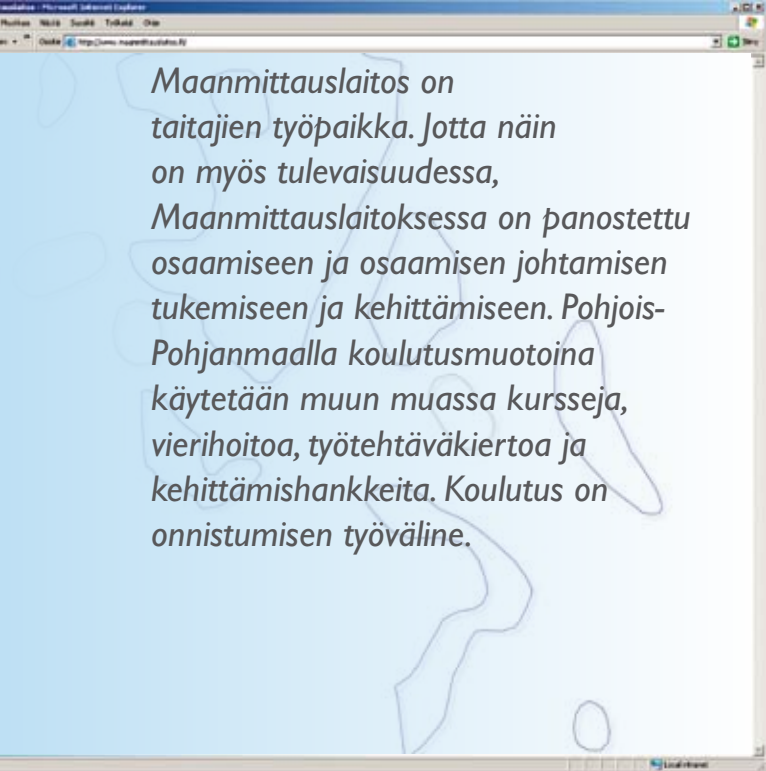
Myös Maanmittauslaitoksen sähköinen arkistointi säästää luontoa ja pienentää laitoksen yhteistä hiilijalanjälkeä siirryttäessä kohti yhä laajempaa paperittomuutta.

Tilusjärjestelyt säästävät luontoa

Maanmittauslaitoksessa ei pohdita ainoastaan omien työntekijöiden hiilijalanjäljen pienentämistä. Myös asiakkaat otetaan huomioon esimerkiksi tilusjärjestelyissä. Tilusjärjestelyissä järkipäisitetään ja helpotetaan maanomistajien työtä vaihtamalla tiluksia maanomistajien kesken siten, että syntyy yhtenäisempiä, suurempia ja suorakulkuisempia alueita.

Pirstaloituneilla seuduilla maanomistajille on kertynyt tiluksia eri puolille paikkakuntaa, sinne ja tänne. Matkat ja etäisyydet tilusten välillä voivat olla pitkiä ja hankalia. Niinpä tilusten välillä kulkemiseen kuluu paljon aikaa, rahaa, polttoainetta ja luontoa. Kun tilukset ovat lähellä toisiaan, ristiinkulkeminen eli traktoriliikenne eri puolille paikkakuntaa vähenee huomattavasti. Ja maanomistajankin hiilijalanjälki pienenee.

Onnistumisemme on osaamisen varassa

Maanmittauslaitos on taitajien työpaikka. Jotta näin on myös tulevaisuudessa, Maanmittauslaitoksessa on panostettu osaamiseen ja osaamisen johtamisen tukemiseen ja kehittämiseen. Pohjois-Pohjanmaalla koulutusmuotoina käytetään muun muassa kursseja, vierihoidtoa, työtehtäväkiertoa ja kehittämishankkeita. Koulutus on onnistumisen työväline.

Monipuolisesta osaamisen kehittämisen työkalupakista löytyvät muun muassa uuden työntekijän perehdyttämissuunnitelmat, mentorointi, kurssitukset, vieriopetus ja virkamiesvaihto samoin kuin työntekijän omien opintojen tukeminen. Asiaosaamisen kartuttaminen ei yksin riitä, sen rinnalla tarvitaan esimiesten johtamistaitojen kehittämistä. Laadukas esimiestyö on avain muuhun hyvinvointiin ja työyhteisön kehittämiseen.

Tavoitteellista koulutusta ja tiedon siirtoa

Pohjois-Pohjanmaan maanmittaustoimiston kehittämispäällikkö Jukka Romppainen kertoo, että vuoden 2010 alussa tapahtuva kiinteistöjen kirjaamisasioiden siirto käräjäoikeuksista Maanmittauslaitokselle on haastanut sekä maanmit-

taustoimistojen että käräjäoikeuksien asiakaspalveluhenkilöstön oppimaan uutta. Päämääränä on, että kirjaamisasioiden hoito sujuu kitkatta siirron jälkeen ensimmäisestä työpäivästä lähtien.

Pohjois-Pohjanmaalla muutokseen valmistautuminen alkoi henkilöstön koulutuksella. Käyttöön otettiin maanmittaustoimiston ja käräjäoikeuden välinen virkamiesvaihto, jonka aikana kahden eri organisaation työntekijät perehtyivät toinen toistensa työtapoihin ja -tehtäviin.

Virkamiesvaihdon lisäksi kaikille siirtyville työntekijöille järjestetään keskimäärin kuukauden pituinen perehdytysjakso maanmittaustoimistossa. Ensimmäiset perehdytysjaksot pidettiin vuonna 2008. Jakson aikana siirtyvä työntekijä tutustuu maanmittaustoimiston keskeisiin työtehtäviin ja käytännön asioihin, kuten työtiloihin, organisaatioon ja tapaamme tehdä töitä. Perehdytyksen onnistumisen varmistamiseksi tutustumisjaksolla olevalle henkilölle laaditaan perehdyttämissuunnitelma, johon kirjataan myös perehdyttämisen vastuuhenkilöt. Perehdytysjaksolla olleet ovat todenneet perehdytyksen erittäin hyödylliseksi ja antoisaksi toimintatavaksi. Myös maanmittaustoimiston asiakaspalveluhenkilöstöä käy tutustumassa käräjäoikeuksissa kirjaamisasioiden hoitoon.

Kirjaamisasioiden siirron yhteydessä Maanmittauslaitos saa noin 230 uutta

työntekijää. Näin iso muutos on haaste mille tahansa organisaatiolle. Perehdytysjakson päämääränä on antaa uusille työntekijöille realistinen kuva heidän tulevasta työstään ja työympäristöstään sekä tehdä uusien ja vanhojen työntekijöiden yhteistyöstä mahdollisimman joustavaa.

Osaaminen on onnistumisen perusta

Kirjaamisasioiden siirron yhteydessä annettavan koulutuksen lisäksi Pohjois-Pohjanmaan maanmittaustoimistossa on ollut käynnissä muutakin osaamista tukevaa toimintaa. Toimistosta kolme työntekijää osallistui Maanmittauslaitoksen mentorointiohjelmaan mentorin roolissa. Mentorit siirtävät tietotaitoaan muun muassa tilusjärjestelyjen tekemisestä muista toimistoista tuleville aktoreille. Pohjanmaalla on tehty pitkään tilusjärjestelyjä ja hioutuneelle osaamiselle on kysyntää, kun tilusjärjestelyt lisääntyvät muuallakin Suomessa. Romppainen pitää mentoroinnissa tapahtuvaa hiljaisen tiedon siirtoa tärkeänä ja muistuttaa, että vuoteen 2013 mennessä noin viidesosa Maanmittauslaitoksen nykyisestä henkilökunnasta on siirtynyt eläkkeelle.

Kiinteistön kirjaamisasioiden siirto on haastanut henkilöstön oppimaan uutta.

Pohjois-Pohjanmaan maanmittaustoimistossa tiedetään, että kahden toimipisteen, noin 130 työntekijän ja kuuden erilaisen työprosessin yhteensovittaminen sekä hyvä yhteistyöhenki vaativat osaavia esimiehiä. Tavoitteena onkin,

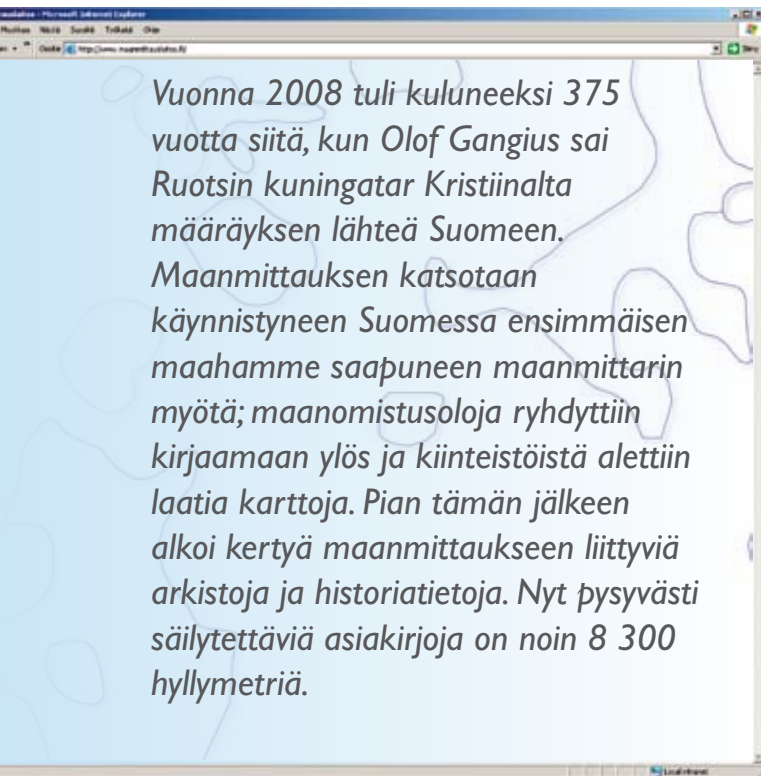
että toimiston kaikki esimiehet suorittavat Johtamisen erikoisammattitutkinnon (JET). Kuten monessa muussakin organisaatiossa niin myös Maanmittauslaitoksessa edetään esimieheksi usein substanssiosaamisen kautta. Tämän vuoksi Maanmittauslaitoksessa pidetään tärkeänä esimiehille annettavaa esimiestaitoja tukevaa koulutusta. Kaikkien esimiesasemassa olevien edellytetään myös osallistuvan johtamiskoulutukseen.

Laadukas esimiestyö on avain muuhun hyvinvointiin ja työyhteisön kehittymiseen.

Maanmittauslaitoksessa työtehtävät hoidetaan tiimeissä, ja työyhteisön kehittämishankkeet toteutetaan usein kehittämällä tiimitoimintaa. Pohjois-Pohjanmaalla ensimmäiset tiimien kehittämishankkeet käynnistettiin vuonna 2003. Tuloksena on ollut sekä parempi ilmapiiri että työn tuottavuuden kasvu. Kehittämishankkeiden aikana on kiinnitetty huomiota muun muassa vastuunjakoon, tehtävien päällekkäisyyksien purkamiseen ja oikeaan resurssien jakoon sekä tiimipalaveri ja -sopimuskäytäntöihin.

Maanmittauslaitoksessa nähdään, että onnistuminen on osaamisen varassa ja koulutusta järjestetään aina tarvittaessa.

Nykypäivä ja historia kättelevät päivittäin

Historia on vahvasti ja elävästi läsnä Maanmittauslaitoksen toiminnassa joka päivä, toteaa Maanmittauslaitoksen arkiston amanuenssi Niko Saatsi. Arkiston työntekijöille on arkea pitää kädessään satoja vuosia vanhoja karttoja ja toimitusinsinöörin työpäivään saattaa kuulua isojaon aikaisten digitoitujen asiakirjojen tutkiminen tietokoneelta hänen selvittäessään lohottavan kiinteistön omistusta. Historian ja digitaalisen ajan vuorovaikutus ei ole Maanmittauslaitoksessa teoriaa, vaan konkreettista arkea.

Historia 375-vuotisesta maanmittauksesta

Kun historian merkitys nähdään omassa työssä, osataan sitä myös arvostaa. Maanmittauslaitoksessa arvostus näkyi maanmittauksen 375-vuotisen historian juhlavuonna muun muassa siten, että laitos julkaisi tieteelliset kriteerit täyt-

tävän historiategoksen. Tekijäksi valittiin filosofian tohtori, historioitsija Mikko Huhtamies. Vanhojen ja käsin maalattujen karttakuvien sekä muiden historiallisten valokuvien värittäminen historiategos, Maan mitta - maanmittauksen historia Suomessa 1633–2008, julkaistiin syyskuussa 2008.

Maanmittauksen historiasta on julkaistu aikaisemmin kaksi teosta: Maanmittauslaitoksen historia I-III (1933) ja Maanmittaus Suomessa 1633-1983 (1983). Nämä teokset valottavat tekniikan ja työtapojen muutosta. Uudessa Maan mitta -teoksessa pääpaino on maanmittauksen yhteiskunnallisella merkityksellä Suomessa. Alan kehitystä katsotaan eurooppalaista aatehistoriallista ja yhteiskunnallista taustaa vasten, kuvailee teoksen näkökulmaa Maanmittauslaitoksen viestintäpäällikkö Pirkko Yliselä.

Karttakäärö kuljettaa maanmittauksen historiaan

Historia ja nykypäivä löivät kättä myös toisella tavoin maanmittauksen 375 juhlavuoden vietossa: Maanmittauslaitos tuotti Karttakäärö.fi-sivuston, joka toteutettiin viimeisintä tekniikka hyväksi

käyttäen. Sisällöllisesti sivuston aarteisiin kuuluu Maan mitta -verkkonäyttely tarinoineen.

Historian arvostus näkyi maanmittauksen 375-vuotisjuhlavuoden vietossa.

Verkkosivuston tekstit nostavat esille tavallisen kansalaisen. Tietopaketit ovat avanneet lukijoiden silmät näkemään, mitä toisaalta maan omistaminen ja toisaalta omistamattomuus ovat merkinneet yksittäisen ihmisen elämässä menneinä vuosisatoina. Sivustolla kerrotaan myös maanmittauksen historian muista merkkipaaluista kuten Struven ketjusta. Vuonna 2005 kolmiomittaukseen perustuva Struven ketju liitettiin kuudentena kohteena Suomesta UNESCO:n maailmanperintöluetteloon.

Karttakäärö.fi-sivusto palvelee esimerkiksi koululaisia ja niitä sidosryhmiä, jotka eivät välttämättä etsiydy historiateoksen äärelle. Verkkosivusto tekee maanmittausta tunnetuksi ja ymmärrettäväksi. Sivusto elää koko ajan, sillä sinne viedään myös tulevaisuudessa uutta arkistomateriaalia sekä tietoa Maanmittauslaitoksen arkiston tapahtumista ja järjestämisistä näyttelyistä.

Arvokasta historiatietoa vaalitaan

Maanmittauslaitoksen museonäyttelytyön perustana voi pitää vuotta 1933, jolloin vietettiin maanmittauksen 300-vuotisjuhlia. Juhlavuotta varten kerättiin maanmittaukseen liittyvää esineistöä ja valokuvia. Suurin osa museoesineistä sijoittuu 1900-luvun vaihteeseen. Vanhimmat mittausvälineet ovat peräisin

1700-luvulta. Esineistöstä koottu Maanmittausmuseon perusnäyttely on esillä Maanmittauslaitoksen arkistossa Jyväskylässä.

Maanmittauksen 375-vuotisen historian juhlavuonna Maanmittauslaitos kokosi yhdessä maakuntamuseoiden kanssa kiertävän museonäyttelyn Sulkakynästä hiireen. Näyttelyssä esiteltiin maanmittaukseen liittyvän esineistön ja valokuvien ohella paikallisia maanmittaukseen liittyviä arkistojen helmiä, kuten alueen karttoja ja asiakirjoja. Näyttely herätti yleisössä kiinnostusta vanhoihin karttoihin ja siihen, mitä ne kertovat menneistä ajoista ja maan omistusoloista.

Historian ja digitaalisen ajan vuorovaikutus on konkreettista arkea.

Sekä Niko Saatsi että Pirkko Yliselä korostavat Maanmittauslaitoksen pitkiä perinteitä, joita halutaan vaalia. Historiallinen perspektiivi ulottuu kauas menneisyyteen – alkaahan se jo barokin ja Ruotsin suurvaltakauden ajalta, 1600-luvulta.

Maanmittauslaitoksen toimitusmiehille pitkä historia kolmannen miehen roolissa, luotettavana ja puolueettomana toimijana antaa huikeasti uskottavuutta. Hyvä maine kantaa.

MAANMITTAUSLAITOS
www.maanmittauslaitos.fi